

Datum 2024-05-23
Diarienummer 2024/0111
Ert diarienummer A2023/01688,
A2023/01703
Handläggare Maria Melin

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över SOU 2023:97 Ut ur utsatthet och SOU 2023:98 Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet välkomnar betänkandena Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98). Utredningarna adresserar och belyser frågor som torde göra att fler utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål och sexuellt utnyttjande i pornografiska syften kan få rätt hjälp och stöd. MFD välkomnar också att båda betänkandena tydligt adresserar och genomgående inkluderar personer med funktionsnedsättning som en särskilt sårbar grupp när det kommer till prostitution och människohandel för sexuella ändamål och till att bli sexuellt utnyttjade i pornografiska syften.

Båda utredningar har framgångsrikt identifierat olika hinder för målgruppen personer med funktionsnedsättning. När det gäller prostitution och människohandel för sexuella ändamål handlar hindren bland annat om otillgängligt utformade stöd- och skyddsinsatser, icke existerande vårdinsatser utformade efter funktionsnedsättning samt att personer ”bollas runt” i brist på rätt mottagande och stöd. När det handlar om sexuellt utnyttjande i pornografiska syften, är exempel hinder för målgruppen otillgängligt utformade stöd- och skyddsinsatser, brist på evidensbaserade metoder och beprövad erfarenhet för upptäckt och behandling samt brist på kunskap hos yrkesverksamma, vårdnadshavare, målgruppen själva.

MFD lämnar i det nedanstående några medskick till respektive utredning.

Myndighetens synpunkter

Myndigheten för delaktighet välkomnar betänkandena Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98). Utredningarna adresserar och belyser frågor som torde göra att fler utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål och sexuellt utnyttjande i pornografiska syften kan få rätt hjälp och stöd. MFD välkomnar också att båda betänkandena tydligt adresserar och genomgående inkluderar personer med funktionsnedsättning som en särskilt sårbar grupp när det kommer till prostitution och människohandel för sexuella ändamål och till att bli sexuellt utnyttjade i pornografiska syften.

SOU 2023:97 Ut ur utsatthet

MFD välkomnar utredningens gedigna arbete som genomgående lyfter personer med (intellektuell) funktionsnedsättning som en särskilt sårbar grupp när det gäller prostitution och människohandel för sexuella ändamål. MFD välkomnar också att utredningen framgångsrikt har identifierat olika hinder för målgruppen, så som otillgängligt utformade stöd- och skyddsinsatser, icke existerande vårdinsatser utformade efter funktionsnedsättning samt att personer ”bollas runt” i brist på rätt mottagande och stöd.

MFD lämnar i det nedanstående två medskick inför det fortsatta arbetet.

Att identifiera personer med intellektuell funktionsnedsättning

Personer med intellektuell funktionsnedsättning kan vara särskilt sårbara för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Utöver den sårbarhet som personerna själva innehar, vill MFD i sammanhanget även understryka de svårigheter som många verksamheter har i att identifiera personer med intellektuell funktionsnedsättning. I MFD:s arbete med att kartlägga våld mot personer med funktionsnedsättning¹ framgår det tydligt att till exempel polis och socialtjänst många gånger har svårt att identifiera och känna igen personer med intellektuell funktionsnedsättning.² MFD vill här understryka behovet av kunskapshöjande insatser och av praktiska instrument för att fler verksamheter viktiga inom området prostitution och människohandel kan identifiera personer med intellektuell funktionsnedsättning. Om personer med intellektuell funktionsnedsättning som är utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål inte identifieras på rätt sätt, riskerar de stödinsatser och den

¹ MFD (2023) Att förebygga och bekämpa våld mot personer med funktionsnedsättning.

² Starke, M., Larsson, A., & Punzi, E. (2022) Våldsutsatthet för personer med intellektuella funktionsnedsättningar, Göteborgs universitet.

hjälp som personerna erbjuds att bli verkningslös, då de inte är utformade efter personens funktionsförmåga.

Kunskapsluckor riskerar att påverka utfallet

MFD vill även lyfta fram de kunskapsluckor som fortfarande finns inom våldsområdet och funktionsnedsättning, framför allt vad gäller intellektuell funktionsnedsättning. För att förslagen i utredningen ska kunna få effekt även för personer med funktionsnedsättning, ser MFD att det krävs att både ny kunskap och fler verktyg tas fram, liksom att befintlig kunskap sprids i mycket högre utsträckning än idag till alla relevanta verksamheter.

Exempel på sådana kunskapsluckor är:

- Det är få verksamheter som har kunskap och kompetens för att båda möta personer med funktionsnedsättning och att upptäcka och hantera våldsutsatthet,
- Idag är många stöd- och skyddsinsatser inte utformade efter olika funktionsnedsättningar och det saknas också kunskap om hur de insatser som finns faktiskt fungerar för till exempel personer med intellektuell funktionsnedsättning,
- Hälso- och sjukvården många gånger har svårt att möta och behandla personer med intellektuell funktionsnedsättning för att kunskap om målgruppens behov saknas.

SOU 2023:98 Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras

MFD välkomnar utredningens gedigna arbete som genomgående lyfter personer med funktionsnedsättning som en särskilt sårbar grupp när det gäller risk att utsättas för sexuellt våld, inklusive sexuellt utnyttjande i pornografiska syften. Utredningen har framgångsrikt identifierat olika hinder för målgruppen, så som otillgängligt utformade stöd- och skyddsinsatser, brist på evidensbaserade metoder och beprövad erfarenhet för upptäckt och behandling samt brist på kunskap hos yrkesverksamma, vårdnadshavare, målgruppen själva.

MFD vill särskilt välkomna att utredningen genomgående lyfter fram hinder och kunskapsluckor kring målgruppen i de förslag som utredningen lägger. Utredningen betonar även att det i alla de uppdrag som utredningen föreslå ska tas hänsyn till målgruppens behov och förutsättningar. MFD är också positiva till att myndigheten skrivs fram som en samverkansaktör i flera av de förslag som utredningen lägger fram. Sammantaget bedömer MFD därför att utredningens förslag, om de genomförs i sin helhet, har goda möjligheter att bättre förebygga utsatthet samt att de som drabbas i större omfattning än i dag ska kunna ta del av skydd, stöd och vård.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande) och processamordnare Maria Melin (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2024-05-23 13:39:30 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	0a9ea3e7e46848a6aa740be744fbcfcf

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-05-23 13:39:35 +02:00
Ref: 133679SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)